

NYISZTORNÉ DEBRECZENI ÁGNES

Két kórház-pedagógiai történet

Sári

Tanítványom az 5. osztályt kezdte el szeptemberben egy kistelepülésen. Két-három hetet járt iskolába, amikor eltört a lába. Először a környékbeli nagyvárosban kezdték meg a vizsgálatokat. A vizsgálatok után kiderült, hogy csontdaganata van.

Derékig tartó gipszet kapott, amely fekvésre kényszerítette. Már az Ortopéd Klinikán találkoztunk, s a biopsziaműtetet követően hamarosan megerősítették, hogy a csontdaganat rosszindulatúvá változott. Mint kiderült, abban reménykedtek, hogy megmenthető a kislány lába, nem kell

amputálni, ezért hozták fel a szülők Budapestre.

A Tűzoltó utcai Klinikán megkezdődött a kemoterápiás kezelés. Heteken keresztül nem lehetett otthon, de még levegőn is csak akkor volt, amikor egyik kórházból szállították át a másikba. A törékeny testalkatú kislány hatalmas lelkierővel rendelkezik.

A vele töltött idő számomra jelent mindig tanulást! A nevelőapja van vele legtöbbit, aki csak a betegség kezdete előtt fél évvel került a családdal közelebbi kapcsolatba. Sári (nevezzük így a gyermeket) vér szerinti apja szeptember óta egyszer sem látogatta meg lányát, de állítólag jobb is, mert súlyos alkoholistá. A nevelőapja viszont olyan példamutató szeretettel viszonyul Sárihoz, hogy kettőjük kapcsolata külön megérdemelte legalább egy újságcikket, mellyel

az ágyakat még egy paraván se választja el, s bizony ez fekvőbetegeknél, akiknek a szükségüket is fekvé kell elvégezni, igen kínos

példát mutathatnának másoknak. Bár nem tanult ember, gazdálkodással foglalkozik, mégis mindig támogatja nevelt lányát a tanulásban. Egyszer se fordult elő, hogy ki akartak volna bújni bármelyik óra alól! A házi feladatokat mindig elkészítik, büszké rá, hogy milyen jól tudja a tanultakat Sári. Gyakran ő maga is ott ül az órákon – már ha van hely, szék, s ketten is elférünk az ágy mellett –, s azokat érdeklődve hallgatja. A tanulást úgy kell elképzelni, hogy van egy ötágyas kórterem, általában minden ágyon fekszik valaki, a gyerekek mellett van egy szülő, s a nővérek, orvosok gyakran jönnek-mennek. Az ágyak szinte egy-

máshoz érnek. A szobában vegeesen fekszenek fiúk és lányok. Az ágyakat még egy paraván se választja el, s bizony ez fekvőbetegeknél, akiknek a szükségüket is fekvé kell elvégezni, igen kínos. Gondoljunk csak bele! Már többször

jeleztük ezt a problémát, mindenki egyetértett azzal, hogy ez így nem jó, de kicsi a hely. Hol vérnyomást, hol lázat mérnek, hol vizsgálatra szólítják valamelyik beteget, hol sípol az infúziós szerkezet, jelezve valamit. Így bizony a figyelés nem túl könnyű feladat, se diáknak, se tanárnak. Sári azonban próbál koncentrálni, de azért egy-egy telefon, vagy váratlan esemény őt is kibillenteti. Igyekeznek teljes felszerelést hozni, azonban kevés a holminknak a hely. Sajnos az amputáció is megtörtént, az egyik lábát le kellett vágni, hogy a rák ne támadjon to-

vább. Azóta a kezelések között hazamehet, de ha kemoterápia után lázas, citopén állapotba kerül, akkor rohanni kell, s a táska természetesen otthon marad. Ekkor egy lapra írunk, hozom azt a tankönyvet, ami nekem van, s úgy haladunk. Ez azért nem egyszerű, mert az iskolámnak nincs arra kerete, hogy a mindig érvényben lévő, évente változó tankönyveket évfolyamonként, s minden tantárgyból megvegye. (Ezért én a magam részéről örültem annak az intézkedésnek, hogy korlátozódik a tankönyvek száma.)

Tanítványom értelmes, érdeklődő kislány, bár egy kicsit az önkifejezése nehézkes. Az apahiány, s még inkább a zaklatott évek őt sem hagyták nyom nélkül. Alulértékeli magát, ha dolgozatot ír, mindig arra számít, hogy nem sikerül jól. Ezért feladatommak érzem azt is, hogy segítsen abban, hogy bízzon magában a tanulás terén is. Felvettük az anyaiskolájával is a kapcsolatot, ahol ehhez hasonló helyzettel még nem találkoztak. Sohase volt még magántanulójuk, fogalmuk sem volt, mit kell ilyenkor tenni. Segítőkészeknek mutatkoztak, bár sajnos jellemzően, a kezdeti lelkesedést a hétköznapi feladatai felülírják, s nem küldik el, hogy az osztály hol tart, milyen feladatokat oldanak meg, így haladunk a magunk tempója szerint. Sokan persze úgy gondolják, helyesen, hogy egy ilyen beteg gyereknek a gyógyulás a legfontosabb, s ez így is van! De az is fontos, hogy tudja, ez az állapot átmeneti, számítanak rá, várják vissza az osztályba, s az is, hogy ne kelljen vizsgáznia. Ez adja a reményt, s a jövőképet! Az sem mindegy, hogy kell-e osztályozó vizsgát tenni, – ami minden gyereknek stresszt jelent –, vagy elfogadják a mi jegyeinket. Ezért is jó, ha folyamatosan tanulunk, s az ajánlott jegyek

alapján lezárható lesz. Sajnos Sári esetében a félévi bizonyítvány nem született meg, pedig keményen dolgozott. Úgy ítélték meg az anyaiskola tanárai, hogy túl jók a jegyei az előző évhez képest, akkor ugyan is négyesei is voltak, most meg ötösöket

kapott tőlünk. Gyakran előfordul, s nemcsak Sári esetében, hogy a velünk való egyéni tanulás jobb eredményt hoz, mint az osztálytermi. Nekünk van időnk visszatérni egy meg nem értett részlethez, bár-

mit megkérdezhet tőlünk, s persze mindig dicsérrjük, s biztatjuk a gyerekeket. Előre megbeszéljük, ha feleletjük vagy dolgozatot írunk. Természetesen azt is mondhatja, hogy még nem készült fel rá, vagy nem érzi jól magát. Akkor majd legközelebb! – mondjuk. Nem az a fontos, hogy azt tudja-e az a tananyagot, hanem hogy ez a tudás vagy képesség majd meglegyen évvégére.

Később kiderült, hogy a felsős tanárok nem is igazán ismerik a kislányt, az osztályfőnök angol szakos, aki amúgy is csak a fél csoportot tanítja! Azt üzenték, hogy majd év végén figyelembe veszik az eddigi eredményeit. Ez a hír mindnyájunkat lelombozott, így megkértem az intézményem igazgatóját, ő is beszéljen az anyaiskola vezetőjével, s ez már sikeres volt.

Sárit kevésbé viselte meg a furcsa megközelítés, mint minket, hiszen mi tudtuk, hogy valóban komoly teljesítmény van a jó jegyek mögött. Talán a korábbiakból az is kitűnt, hogy nem mindig egymást követő napokon, előre megbeszélt időpontban, órarend szerint tanulunk. Ennek az egyik oka, hogy én más kórházban is tanítok, nem csak a Tűzoltó utcában, s előfordul, hogy mikor én legközelebb ott leszek, addigra ő hazamegy. Jó esetben a kezelések között két hét szünet is lehet, amit otthon

fontos, hogy tudja, ez az állapot átmeneti, számítanak rá, várják vissza az osztályba

tölt, s ilyenkor újra fel kell vennünk a fonalat. A múltkor szövegértő feladatlapokat töltött ki otthon, s hozta, hogy együtt javítsuk ki! Segítem őt irodalomból, történelemből, nyelvtanból. Ezekre a tantárgyakra az iskolában összesen minimum hat óra áll rendelkezésre. Nekünk ennyi nincs, mert három kórházi osztályon tanítunk a matematika szakos kollégánommal 5–12. évfolyamig. Az alsósokkal tanítónő munkatársam tanul. Sárinak van egy öccse, akivel az édesanya van otthon, de hétvégeken ő is jön látogatni kislányát, s olyankor a nagygyógyás az öcsire. Az anyuka boltot vezet a faluban, azt se hagyhatja magára, hiszen a betegség sokba kerül.

Reméljük, elérjük a célunkat, s talán a következő tanévben már nem magántanulóként folytatja a hatodik osztályt, s nem lesznek pótolhatatlan lemaradásai. Erről mi azonban már ritkán értesülünk. Ha meggyógyult a gyermek, érthető módon már senki sem szeret viszsza gondolni a kórházi időkre, így gyakran a kapcsolat is megszakad. Visszajelzést már ritkán kapunk! Ez is a munkánk sajátossága. Valóban szolgálatot teljesítünk, s bár tudom, hogy fontos a munkánk, de nem leszünk rivaldafényben sohasem. Azért a sorban valahol mi is helyet kapunk, s ez így van jól!

Dani és Eszter

Eszter kilencedikes volt tavaly, amikor megismertem az Ortopédiai Klinikán. Daganatos betegsége miatt műtötték. Bájos, jól nevelt, vidéki gimnazistaként rögtön belopta magát a szívembe. Szülei is nyitottak, érdeklődőek voltak, örültek a kórházi tanulás lehetőségének, hiszen tudták jól, Eszter magántanuló lesz, s ki tudja mikor mehet újra együtt a többiekkel a gimibe.

Az mindig egy erős motiváció a kórházi munkához, hogy a betegség leküzdése után, ha ez sikerül, akkor a régi osztálytársakkal folytathassák a tanulást. Dani egy másik vidéki középiskola kilencedikes diákja volt, s mindketten a Halotti beszédnél tartottak. Egyikőjük a kilences, másikójuk az ötös kórteremben feküdt. Daninak a lábát nyújtották, ez is fájdalmas beavatkozás, amit többször is meg kell tenni ahhoz, hogy a közel tíz centis különbség megszűn-

jön a két lába között. Nekik kívülről meg kellett tanulniuk ezt a régi szöveget. Bámultam, ahogy Dani hibátlanul elmondta az egészet. Bevallom, én csak néhány sort tudok. Gondoltam, de jó lenne, ha ezt Eszter is

hallhatná! Megkérdeztem a fiatalokat, benne vannak-e, hogy együtt folytassuk a tanulást. Dani a lányos kórteremben is elmondta a szöveget, itt is mindenkit lenyűgözött! Az óra jól sikerült, gyorsan repült az idő. Aztán mindketten eltűntek a látószögemből. Én másik telephelyre kerültem, a Tűzoltó utcai gyermekkórházba. Sajnos az onkológiai osztályon Eszterrel újra találkoztam, s tanultunk, amikor állapota ezt megengedte. A kezelések mellékhatásaként a szív működése nagyon legyengült, műszívre volt szüksége. Rettenetesen féltettük! Azóta csak akkor találkozunk, ha kontrollvizsgálatra jön. Ilyenkor váltunk néhány szót.

A múlt héten is találkoztunk, s sugárzóan gyönyörű volt Eszter. A műszív, mint egy kis ridikül a vállán, olybá tűnt. Dicsértem szépségét, s megemlítettem, hogy azt csiripelik a verebek, hogy kivirágzásához valamelyik fiatalember is hozzájárul. Boldogan bólogat, szülei is. Érdeklődöm a szerencsés fiatalember kiléte felől. Hát nem tetszik tudni? Dani az! – mondja.

Értetlenül nézek. – Hát Ön ismertetett meg velem, amikor áthívta, hogy mondja el

Mindketten a Halotti beszédnél tartottak. Egyikőjük a kilences, másikójuk az ötös kórteremben feküdt.

nekem a Halotti beszédet! – Már emlékeztem.

– Tetszik tudni, ő is sok minden ment át, így megértjük egymást. Már voltunk is náluk! – S ragyog, és mesél a kedveséről, az életről, ami jár, s kijárna minden fiatalnak. S én is boldog vagyok. Akkor, annak a napnak volt értelme, ha

nem is a tananyag, a Halotti beszéd, de valami fontosabb...

Ezt miként írom bele a portfóliómba? Vajon ez sikerkritérium? Nekem az! Pedagógiai? Talán. Nekem azt jelentette, van értelme a munkámnak, még ha nem is pontozható.

„TUDÁS – HATALOM” – SAJTÓFOTÓ A HATVANAS ÉVEKBŐL

Új iskola a IV. kerületben – Ismerkedés.

Ez év szeptember 1-jén adtak át Újpesten, a Fóti úton egy 16 tantermes iskolát. A modern, minden igényt kielégítő iskolát tizenötmillió forintos költséggel építették. A tantermeken kívül két napközi-úttörőszoba, szertárak és tusolóval felszerelt tornaterem áll a gyermekek rendelkezésére.

(MTI Fotó, Molnár Edit felv.)